

Sygn. akt I C 2117/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Michał Inglot

Protokolant : stażysta Urszula Jeżowska

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2018 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa:

(...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

przeciwko

G. M.

o zapłatę

I. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.459.328,25 zł (sł.: dwa miliony czterysta pięćdziesiąt dziewięć tysięcy trzysta dwadzieścia osiem złotych, 25/100) wraz:

- z dalszymi odsetkami od kwoty 2.109.429,15 zł naliczanymi w wysokości średniego oprocentowania WIBOR dla 3-miesięcznych lokat na rynku międzybankowym z 10 ostatnich dni roboczych ostatniego miesiąca poprzedniego kwartału, powiększonego o 15 punktów procentowych, które na dzień sporządzenia pozwu tj. 18 października 2016 r. wynoszą 14,00% w stosunku rocznym, począwszy od dnia 19 października 2016 r. do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem, iż tak wskazana wysokość naliczanych odsetek z tytułu opóźnienia, w żadnym czasie nie może przekroczyć odsetek maksymalnych z tytułu opóźnienia, tj. w stosunku rocznym dwukrotności stopy referencyjnej NBP i 5,5 punktów procentowych,

- z dalszymi odsetkami za opóźnienie w wysokości ustawowej tj. w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych liczonymi od kwoty 127.106,84 zł od dnia 6 grudnia 2016 r. do dnia zapłaty,

- z dalszymi odsetkami za opóźnienie w wysokości ustawowej tj. w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych liczonymi od kwoty 222.732,26 zł od dnia 6 grudnia 2016 r. do dnia zapłaty, zastrzegając, że odpowiedzialność pozwanego co do zasądzonej kwoty jest solidarna z odpowiedzialnością pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) z siedzibą w P., w stosunku do której został wydany nakaz zapłaty w dniu 11 kwietnia 2017 r. w sprawie (...)przez Sąd Okręgowy w Poznaniu,

II. Kosztami postępowania obciąża w całości pozwaną i z tego tytułu zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 100.162,36 zł, zastrzegając, że odpowiedzialność pozwanego co do kwoty 25.162,36 zł. jest solidarna z odpowiedzialnością pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) z siedzibą w P., w stosunku do której został wydany nakaz zapłaty w dniu 11 kwietnia 2017 r. w sprawie (...)przez Sąd Okręgowy w Poznaniu.

/-/SSO Michał Ingot

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 6.12.2016 r. powód (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanych (...) spółki z o.o. w likwidacji z siedzibą w P. oraz G. M. solidarnie kwoty 2.459.328,25 zł wraz:

- z dalszymi odsetkami od kwoty 2.109.429,15 zł naliczanymi w wysokości średniego oprocentowania WIBOR dla 3-miesięcznych lokat na rynku międzybankowym z 10 ostatnich dni roboczych ostatniego miesiąca poprzedniego kwartału, powiększonego o 15 punktów procentowych, które na dzień sporządzenia pozwu tj. 18 października 2016 r. wynoszą 14,00% w stosunku rocznym, począwszy od dnia 19 października 2016 r. do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem, iż tak wskazana wysokość naliczanych odsetek z tytułu opóźnienia, w żadnym czasie nie może przekroczyć odsetek maksymalnych z tytułu opóźnienia, tj. w stosunku rocznym dwukrotności stopy referencyjnej NBP i 5,5 punktów procentowych,

- z dalszymi odsetkami za opóźnienie w wysokości ustawowej tj. w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych liczonymi od kwoty 127.106,84 zł od dnia 6 grudnia 2016 r. do dnia zapłaty,

- z dalszymi odsetkami za opóźnienie w wysokości ustawowej tj. w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych liczonymi od kwoty 222.732,26 zł od dnia 6 grudnia 2016 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu powód podał, że w dniu 28.06.2012 r. został udzielony (...) spółce z o.o. spółce komandytowej z siedzibą w P. kredyt w rachunku bieżącym. Umowa kredytowa została zmieniona dwoma aneksami. Do umowy o kredyt w rachunku bieżącym wraz z późniejszymi zmianami zostało ustanowione zabezpieczenie w postaci poręczenia cywilnego przez G. M.. Następnie doszło do przejścia przez (...) spółkę z o.o. z siedzibą w (...) spółki z o.o. spółki komandytowej. W związku z powstaniem zaległości w spłacie kredytu umowa kredytowa została wypowiedziana pozwanej, a o wypowiedzeniu umowy został powiadomiony poręczyciel. W związku z tym, że dług nie został uregulowany, powód wystąpił ze stosownym pozwem o zapłatę. Na dzień sporządzenia pozwu zadłużenie wynosi 2.459.3238,25 zł. (k. 2-4).

Nakazem zapłaty z dnia 11.0.2017 r. powództwo zostało w całości uwzględnione (k.86).

Nakaz zapłaty w stosunku do pozwanej spółki uprawomocnił się w dniu 5.05.2017 r. wobec nie złożenia sprzeciwu (k. 122).

Pozwany G. M. założył sprzeciw od nakazu zapłaty w którym wniósł o oddalenie powództwa. Podniósł on, że powództwo w stosunku do niego jest bezzasadne albowiem nastąpiło wygaśnięcie zobowiązania w związku z likwidacją dłużnika, tj. (...) spółki z o.o. W uzasadnieniu sprzeciwu, pozwany potwierdził fakt zaciągnięcia zobowiązania przez spółkę oraz to, iż poręczył on za nie. Podniósł on, że w odniesieniu do spółki (...) została podjęta przez wspólników uchwała w przedmiocie jej likwidacji. W związku z powyższym uznać należy, że przy uwzględnieniu akcesoryjnego charakteru poręczenia z chwilą wykreślenia spółki z rejestru wygasa także zobowiązanie poręczyciela. Z ostrożności procesowej pozwany podniósł błędne określenie należności głównej, bez uwzględnienia wpłat dokonanych tytułem spłaty kredytu przez spółkę (k.84 – 99).

W piśmie z dnia 11.01.2018 r. powód podtrzymał żądanie pozwu oraz zaprzeczył wszelkim twierdzeniom strony pozwanej. Przedstawił także pogląd prawny na kwestię dotyczącą charakteru poręczenia w szczególności podniósł, że okoliczność, iż doszło do wykreślenia spółki z rejestru nie ma znaczenia dla bytu zobowiązania poręczyciela. Przedstawił również szczegółowe rozliczenie kredytu (k.125 – 148).

Do pisma z dnia 12.01.2018 r. pełnomocnik powoda dołączył wezwania do zapłaty skierowane do pozwanych wraz z dowodem ich wysłania (k.151 – 155).

W toku dalszego postępowania pozwany nie ustosunkował się do twierdzeń strony powodowej oraz nie przedstawił żadnych wniosków dowodowych. Nie stawiał się także na rozprawę w dniu 7.06.2018 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 28.06.2012 została zawarta umowa na mocy której (...) Bank S.A. z siedzibą w W. udzielił (...) spółce z o.o. sp. k. kredytu odnawialnego do wysokości 2000000 zł. na okres od 28.06.2012 r. do 27.06.2017 r. W umowie zostały szczegółowo uregulowane kwestie dotyczące wysokości oprocentowania, zabezpieczeń, wypowiedzenia umowy itp. Integralną częścią umowy stanowiły ogólne warunki umowy w zakresie kredytowania działalności gospodarczej w G. Banku. W dniu 9.07.2012 r. został zawarty przez strony aneks dotyczący dodania do paragrafu 9 punktu 5 o obowiązku kredytobiorcy do dostarczenia kserokopii złożonego i opłaconego wniosku o wykreślenie hipotek w księdze wieczystej nr (...). W dniu 28.10.2014 r. pomiędzy stronami został zawarty kolejny aneks w którym między innymi potwierdzono zaległości kredytobiorcy na dzień podpisania aneksu na kwotę 32087,65 zł. Zostały także zmienione pewne zasady spłaty kredytu, wysokości oprocentowania w tym także na wypadek wypowiedzenia umowy kredytowej przez bank.

W dniu 28.06.2012 r. została zawarta umowa poręczenia pomiędzy powodem a G. M. odnosząca się do umowy kredytowej. Na mocy tej umowy pozwany zobowiązał się do wykonania na rzecz banku zobowiązań wynikających z umowy kredytowej. Z uwagi na to, że powstała zaległość w spłacie kredytu, umowa kredytowa została skutecznie wypowiedziana, o czym pozwany G. |M. został powiadomiony pismem z dnia 10.11.2015 r. Następnie pozwani zostali wezwani do zapłaty należności w łącznej kwocie 2.346.054,80 zł. Pozwani nie odpowiedzieli na te wezwania Na dzień złożenia pozwu zadłużenie pozwanych wynosi 2.459.328,25 zł. na którą to kwotę składają się następujące pozycje: należność główna – 2.109.429,15 zł., odsetki umowne – 127.106,84 zł., odsetki za opóźnienie – 222.732,26 zł., opłaty i prowizje – 60 zł. W dniu 31.10.2012 r. (...) spółka z o.o. spółka komandytowa z siedzibą w P. została przejęta przez B. spółkę z o.o. z siedziba w P.. Na mocy uchwały wspólników z dnia 22.11.2012 r. spółka (...) została rozwiązana i otwarto jej likwidację. Spółka jest przez cały czas w trakcie procesu likwidacji. Nie został złożony wniosek o wykreślenie spółki z rejestru.

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dokumentów przedstawianych przez powoda oraz uzyskanych przez Sąd z urzędu (k. 9-71,127 – 149, 152 – 155, 166 – 168).

Sąd uznał, że przedstawione przez powoda dokumenty są w pełni wiarygodne. Okoliczność, że część dokumentów została przedstawiona przez powoda w formie kserokopii nie ma żadnego znaczenia dla oceny ich wiarygodności i przydatności dla rozstrzygnięcia sprawy. Pozwany nie kwestionował bowiem ich prawdziwości oraz zgodności z oryginałami. Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c. dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Z kolei w świetle art. 245 k.p.c. dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało w całości na uwzględnienie.

Odpowiedzialność pozwanego wynikała z ważnego poręczenia cywilnego. Pozwany nie kwestionował zarówno ważności umowy poręczenia jak i umowy kredytowej. Nie kwestionował także faktu podpisania stosownych aneksów oraz tego, że kredyt został udzielony spółce. W świetle naprowadzonych przez powoda dowodów uznać należy, że wysokość zadłużenia na dzień złożenia pozwu została prawidłowo wyliczona. Wynika to nie tylko z wyciągu z ksiąg (...) Bank S.A. z dnia 18.10.2016 r. podpisanego przez uprawnioną do wystawiania tego rodzaju dokumentów osobę, lecz również z rozliczenia kredytu przedstawionego przez powodowy bank (k. 130 – 148). Pozwany nie przedstawił

na poparcie swoich twierdzeń, jakoby powód błędnie określił stan zadłużenia, w szczególności należności głównej, żadnych dowodów.

Co prawda dokument w postaci wyciągu ksiąg wieczystych z dnia 20 lipca 2013 r. w postępowaniu cywilnym utracił moc dokumentu urzędowego (wraz ze zmianą art. 95 ustawy Prawo bankowe), to jednak dane w nim wyszczególnione nie zostały w żaden sposób zakwestionowane przez pozwanego. Pozwany nie podał nawet w jakiej części kwestionuje wysokość powództwa. Pozwany nie wskazał faktów z których wynikałoby, że takie zadłużenie po stronie kredytobiorcy nie występuje lub jest w innej wysokości. Pozwany winien udowodnić, że wyliczenia przedstawione przez powoda zostały dokonane wadliwie, czego nie uczynił, mimo spoczywającego na nim ciężaru dowodu. Dokumenty zaoferowane przez Bank jako dowody miały charakter dokumentów prywatnych i w takim zakresie w jakim ich prawdziwość nie była podważana, zawarte w nich oświadczenia zostały uznane za zgodne z prawdą (art. 253 KPC). Okoliczność, że wyciąg z ksiąg rachunkowych nie posiada charakteru dokumentu urzędowego nie przesądza o braku możliwości konstruowania na tej podstawie przez Sąd ustaleń faktycznych i wysnucia wniosków, że pozwany ponosi odpowiedzialność z tytułu niespłaconych należności kredytowych przez (...) spółkę z o.o. z siedzibą w P.. Ponadto dokonując konfrontacji przedłożonego wyciągu z ksiąg bankowych z innymi dowodami, a w szczególności z umową kredytu, nie negowanymi przez pozwanego, wezwaniami do zapłaty, rozliczeniem kredytu należy stwierdzić iż na dzień wniesienia (...) spółka z o.o. z siedzibą w P.. posiadała zadłużenie z tytułu umowy kredytu w wysokości określonej w pozwie.

Odnosząc się do zarzutu pozwanego w przedmiocie wygaśnięcia zobowiązania po stronie poręczyciela w związku z (...) spółki (...), uznać ten zarzut należało za bezzasadny.

Jak wynika bowiem z informacji przesłanej przez Sąd Rejonowy P. (...) w P. (...) z dnia 8.11.2017 r., przedmiotowa spółka znajduje się w trakcie likwidacji, nie złożono wniosku o jej wykreślenie z rejestru, a zatem brak jest podstaw do przyjęcia, że spółka nie istnieje (k.119). Powyższe wynika również z odpisu KRS z dnia 13.04.2018 r. (k.166 – 168). A zatem, skoro spółka nadal istnieje, a jej proces likwidacji nie został zakończony, brak jest podstaw do uznania, że wygasło zobowiązanie spółki z tytułu zaciągniętego kredytu. Do chwili wyrokowania spółka będąca w likwidacji posiada nadal zdolność prawną, a jej prawa i obowiązki nadal istnieją.

Pełnomocnik powoda przedstawił także pogląd zgodnie z którym w sytuacji gdyby nawet doszło do wykreślenia spółki (...) z rejestru sądowego, to i tak nie miałyby to wpływu na odpowiedzialność poręczyciela. Zdaniem Sądu orzekającego, kwestia powyższa jest sporna.

Zgodnie z art. 876 § 1 .kc. przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał.

Poręczenie jest umową akcesoryjną w stosunku do wierzytelności, którą zabezpiecza. Akcesoryjność wyraża się w tym, że zobowiązanie poręczyciela wynikające z umowy poręczenia zależy od istnienia wierzytelności, którą zabezpiecza poręczenie. Jeżeli zatem nastąpi zaspokojenie wierzytelności przez dłużnika lub osobę trzecią albo wierzytelność wygaśnie z innych powodów z zaspokojeniem wierzyciela lub bez jego zaspokojenia, wówczas zobowiązanie poręczyciela wygasa. Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 6 kwietnia 2006 r. w sprawie I ACa 1116/05 stwierdził, że likwidacja spółki z o.o., a w konsekwencji jej wykreślenie z rejestru skutkujące utratą bytu prawnego, nie powoduje wygaśnięcia jej zobowiązań. Zobowiązania te mogą być dochodzone od dłużników odpowiadających za nie z tytułu udzielonych zabezpieczeń czy poręczeń. W uzasadnieniu tego orzeczenia, Sąd Okręgowy w Warszawie wyjaśnił, że przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał. Nie jest to więc zobowiązanie rodzące odpowiedzialność za cudzy dług, lecz jest to odpowiedzialność za własne zobowiązanie względem wierzyciela.

Przepisy kodeksu cywilnego regulują sytuacje, w których następuje wygaśnięcie zobowiązania. Należą do nich m.in.: spełnienie przez dłużnika świadczenia zgodnie z treścią zobowiązania i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom (art. 354 § 1 KC); naprawienie przez dłużnika szkody wyrządzonej wierzycielowi wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, tj. spełnienie roszczenia odszkodowawczego (art.

471 i nast. KC); świadczenie przez dłużnika za zgodą wierzyciela w miejsce wykonania (art. 453 KC); złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego (art. 463, 465 § 3, 467 - 470, 486 KC); potrącenie (art. 498 - 505 KC); odnowienie (art. 506 - 507 KC) zwolnienie z długu przez wierzyciela (art. 508 KC). (...) spółki z o.o., a w konsekwencji jej wykreślenie z rejestru skutkujące utratą bytu prawnego, nie powoduje wygaśnięcia jej zobowiązań. Oznacza tylko tyle, że nie można tych zobowiązań dochodzić od zlikwidowanej spółki. Zobowiązania te mogą być jednak dochodzone od dłużników odpowiadających za te zobowiązania z tytułu udzielonych zabezpieczeń, w tym również poręczenia. Zobowiązania te istnieją nadal. Nie nastąpiła bowiem żadna okoliczność, która powodowałaby wygaśnięcie zobowiązania. W szczególności, nie doszło do spełnienia świadczenia, nie nastąpiło zwolnienie z długu, potrącenie ani odnowienie. Wykreślenie spółki - dłużnika głównego - z rejestru, utratę jej bytu prawnego, w drodze ostrożnej analogii, gdy idzie o sytuację poręczyciela, odnieść można do śmierci dłużnika. I tak, zgodnie z przepisem art. 883 § 3 KC, śmierć dłużnika głównego nie powinna mieć wpływu na zakres odpowiedzialności poręczyciela. Postanowienie powołanego przepisu zmierza bowiem tylko do tego, aby w pełni zrealizować podstawowy cel poręczenia, polegający na zabezpieczeniu wierzyciela przed ryzykiem związanym z tym, że wierzytelności swojej nie zdoła zaspokoić z majątku dłużnika.

Podobny wniosek można wyprowadzić dokonując analizy wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27.06.2014 r. w sprawie V CSK 440/13 w którym została sformułowana teza, że nie ma podstaw do przyjmowania, iż pomimo wykreślenia z rejestru sądowego podatnika - spółki odpowiedzialnej osobiście za zobowiązania podatkowe, doprowadziło to do wygaśnięcia hipoteki zabezpieczającej wierzytelności wynikające z tego zobowiązania - na nieruchomości stanowiącej własność innego podmiotu. W uzasadnieniu tego orzeczenia, Sąd Najwyższy stwierdził, że uznanie, iż długi spółki kapitałowej wygasają z chwilą ustania jej bytu prawnego, prowadziłoby do znacznego pogorszenia sytuacji wierzycieli, skoro byłoby to równoznaczne z wygaśnięciem wszelkich praw akcesoryjnych. Oznaczałoby też wprowadzenie zróżnicowania w odniesieniu do statusu prawnego różnych kategorii podmiotów prawa cywilnego (osoby fizycznej, której prawa i obowiązki majątkowe przechodzą na spadkobierców w relacji do osoby prawnej lub innej jednostki organizacyjnej), bez wystarczającego uzasadnienia w treści przepisów i z zagrożeniem dla perspektyw funkcjonowania tych ostatnich w obrocie gospodarczym. Choć orzeczenie to odnosi się do innego prawa akcesoryjnego, a mianowicie hipoteki, to jednak stanowi argument na przyjęcie założenia, że nawet w sytuacji wykreślenia spółki z rejestru, zobowiązanie poręczyciela za wykonanie zobowiązania nadal istnieje.

Zagadnienie to jest niewątpliwie sporne, jednakże z uwagi na fakt, iż nie doszło do chwili obecnej do prawomocnego wykreślenia spółki z rejestru, nie ma to znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Mając powyższe na względzie, Sąd uznał, iż powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę dochodzoną pozwem zaznaczając, iż odpowiedzialność pozwanego co do zasądzonej kwoty jest solidarna z odpowiedzialnością pozwanej spółki w stosunku do której nakaz zapłaty uprawomocnił się.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. , zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

W niniejszej sprawie w związku z wniesieniem przez pozwanego G. M. sprzeciwu od nakazu zapłaty niemożliwe stało się zwrócenie powodowi 3./4 opłaty od pozwu, a zatem pozwany G. M. jest zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda tej kwoty.

/-/SSO Michał Ingot